

Primjeri dobre prakse

Renata Koprivnjak

Kreativni pristup obrade književnih djela za cjelovito čitanje – primjeri iz prakse

Potaknuta mišlju i Akcijskim planom Nacionalne strategije poticanja čitanja koju je Vlada usvojila još 2017. godine, a ovu 2021. godinu proglasila Godinom čitanja, prenijet ću svoja iskustva kako sam kao učiteljica razredne nastave u 2. razredu OŠ Rovišće zainteresirala i motivirala učenike za čitanje. U današnje suvremeno doba učenici najviše vremena provode igrajući igre na računalu ili gledajući televiziju. Želja mi je približiti knjigu djeci različitim aktivnostima i motivirati ih da čitaju što češće i s radošću jer čitanje je osnova za učenje.

Zašto nam je čitanje toliko važno? Ono nije samo usko vezano uz učenje, razvijanje čitalačkih navika, bogaćenje rječnika, razumijevanje pročitanog, već je važno za uspješnije komuniciranje s drugima, za bolje rješavanje nekih situacija, povećava inteligenciju i toleranciju, razvija samopouzdanje, utječe u cijelosti na osobni razvoj pojedinca.

Obradujući priču Dubravka Horvatića *Stanari u slonu*, učenici su sudjelovali u jednoj

neobičnoj priči. Svaka nam je obrada književnog djela drukčija i neobična, a ovu smo nazvali PIZZA priča. Učenici su iz papira izrezali veći krug. Na njega su nacrtali šest komada pizze. Znamo da pizza ima i kutiju, no ovaj put nam nije trebala. Na svaki komad pizze napisali su zadatak. Prvi komad: Naslov i ime pisca te ilustracija. Drugi komad: Likovi (mogli su ih nacrtati ili napisati). Treći komad: Redoslijed događaja koji im je bio zadan. Četvrti komad: Napiši poruku stanarima kako se ubuduće ponašati prema životinjama. Peti komad: Istraži i napiši što ste saznali o slonovima. Šesti komad: Nacrtaj i napiši na kakvom neobičnom mjestu biste željeli živjeti i zašto. Na kraju su svoj uradak prikazali pred razredom. Naša razredna pizzerija bila je raznolika s poslasticama prekrasnih priča.

Božićnu bajku Nade Iveljić učenici su upoznali kao Priču iz vrećice. Zadatke su radili kod kuće, a zatim ih prezentirali na satu u školi. Prvo su trebali pročitati priču, a zatim nabaviti papirnatu vrećicu. Prednju stranu papirnate vrećice

oslikali su kao naslovnice (napisali su ime i prezime pisca i naslov te ilustrirali). Na suprotnoj strani papirnate vrećice zapisali su ono što im je bilo unaprijed zadano: likove, mjesto i vrijeme radnje, poruku, mudru misao iz bajke. Glavna priče nalazila se u sadržaju vrećice. Nakon izrade vanjskog dijela u papirnatu vrećicu stavili su deset predmeta, koji imaju nekakvu vezu s pročitanim pričom. Ako su predmeti bili veliki, stavljali su crteže. Tijekom prezentacije rada učenici su iz vrećice izvlačili predmete koje su u nju stavili i objašnjavali zašto se baš taj predmet našao u njihovoj priči. Našlo se tu štošta: kuglice, svijetle, lješnjaci, orasi, češeri, borići, slatkiši, jabuke. Nakon tako obrađene priče ponosna i sretna lica učenika pokazala su kako čitanje može biti zanimljivo i kreativno.

Priču Božidara Prosenjaka *Miš* učenici su prikazali kao kamišibaj - pripovijedanje uz slike. Kamišibaj je umjetnost pripovijedanja uz pomoć slika na maloj drvenoj pozornici. Ovdje se spaja umjetnost i riječ, tj. interakcija slike i govora. Jako je korisno sredstvo jer razvija maštu, kreativnost i komunikacijske i jezične vještine. Potječe iz Japana kao tradicijski oblik pričanja priča djeci. Neki ga nazivaju papirnatim kazalištem ili kazalište iz kofera. Tehniku kamišibaj prilagodila sam radu u razredu. Svaki učenik oslikao je jedan dio priče, jedan događaj. Neki od događaja koje su oslikali (Naslovnica; Klapa je ulovila miša; Klapa juri po gradu; Dječaci prodaju miša; Miš je pobjegao). Tako je nastalo 14 različitih crteža koje smo povezali u jedinstvenu priču i prezentirali kao predstavu. Učenici su prezentirali u paru. Jedan učenik je bio pripovjedač, a drugi je mijenjao slike. Svako pripovijedanje priče bilo je jedinstveno jer je ovisilo o

maštovitosti i kreativnosti učenika pripovjedača. Svi su bili nagrađeni velikim pljeskom kao u pravom kazalištu jer tako smo se i osjećali.

Potaknuta mislju da je učenicima najveći poticaj igra, *Pošarsku bajku* Karela Čapeka obradili smo pomoću četiri društvene igre koje su nastale po uzoru na igre „Čovječe, ne ljuti se“, „Puzzle“ i slične igre. Igre su igrali u skupinama.

Prva igra - „Poštare, ne ljuti se“ igra se tako da se baci kocka. Igrač se pomakne za toliko polja koliko je dobio. Na svakom polju nalazi se pitanje ili neki zadatak koji mora uraditi. Ako točno odgovori, ostaje na polju i čeka svoj red za sljedeće bacanje. Ako nije točno odgovorio, vraća se na početak. Pobjednik je igrač koji prvi dođe do cilja. Neka od pitanja su: Što bi poručio/la Franceku? Opiši Maricu! Koji su nestvarni likovi? Uvedi u priču novi lik. Što bi on radio? Što te u priči nasmijalo? Navedi mjesto radnje. Navedi vrijeme radnje. Što bi promijenio/la u priči? Dodaj priči jedan neobičan događaj. Zadataci: Preskoči jedno bacanje. Napravi 3 čučnja. Idi 2 polja naprijed.

Druga igra - „Pitanje, izazov, nagrada“. Ona ima polja određenih boja: zelenu, plavu i narančastu. Svaka boja predstavlja pitanje, izazov ili nagradu. Zelena je bila izazov, plava pitanje, a narančasta nagrada. Učenici su bacali kocku. Kako su došli na polje određene boje, izvlačili su karticu te boje i radili što im je bilo zadano. Pobjednik igre je onaj igrač koji prvi dođe do cilja ili osvoji najviše nagrada. Neka od pitanja su: Što su patuljci radili? Koliko je bilo patuljaka? Čime su se patuljci kartali? Zašto je Marženka bila tužna? Kako priča završava? Koliko je dugo trajala poštarova potraga za Marženkom? Koje su bile slabe karte? Koja je bila najjača kar-

ta? Izazovi: Nacrtaj Maricu. Otpjevaj najdražu pjesmu. Napravi 4 križna gibanja. Napiši pismo svom prijatelju. Postavi pitanje o priči. Pred cijelim razredom reci poruku priče. Napravi 4 čučnja. Nagrade: Poseban pomagač učiteljici. Idi 3 polja naprijed. Dobio/la si knjigu iz kutka za čitanje. Nemaš zadaće.

Treća igra - „Slagalica“. Učenici su imali 5 slika iz priče u dijelovima. Slike su morali složiti, zatim ih posložiti po redosljedu događaja i navesti koji događaj prikazuju.

Četvrta igra je „Karte“. Učenici su na svaku kartu omotnicu trebali napisati kakvo je pismo, npr. sedmica - najslabija karta, desetka - prva jača karta, dečko - druga jača karta, kralj - četvrta jača karta, as – najjača karta. Svi učenici odigrali su sve igre jer su se rotirali. Najzanimljivija igra im je bila „Pitanje, izazov, nagrada“. Svi su aktivno sudjelovali i jedva čekali sljedeći dan da ponovo zaigraju. Sat je bio zabavan i zanimljiv i umjesto da pišemo u bilježnicu karakterizaciju likova, temu, mjesto i vrijeme radnje te tijekom događaja mi smo sve to zajedno naučili tijekom igre.

Moram navesti jako dobru suradnju s knjižničarkom naše škole. Učenici su tijekom tjedna odlazili i posuđivali njima zanimljive knjige ili slikovnice. Na temelju posuđenih knjiga svaki učenik izradio je svoju PUTOVNICU ČITANJA koju je jednom tjedno ispunjavao. Upisivao je podatke o knjizi kao: ime i prezime pisca, naziv djela, vrsta teksta, broj stranica teksta, nadnevak čitanja, brojčana ocjena pročitano djela te zanimljivost o knjizi ili mudre rečenice. Jednom tjedno imali smo prezentaciju pročitano djela gdje su učenici jedni drugima preporučivali knjige za čitanje. Na kraju smo izabrali najčitača

i nagradili ga novom knjigom. Napravili smo i preporuku knjiga za čitanje.

Svakodnevno nastojim da učenici čitaju u školi bilo naglas ili u sebi. Nastojim odvojiti svaki dan 20 minuta tijekom kojih će djeca čitati knjige i tekstove koje im pripremam. Mi to nazivamo: Pusti sve i čitaj! Nije samo Hrvatski jezik na kojem se čita, i svi ostali predmeti moraju njegovati kulturu čitanja.

Za vrijeme karnevala učenici su došli maskirani u školu u omiljeni lik iz knjige ili filma. Predstavili su se kao taj lik i ispričali jedan svoj doživljaj kao lik. Neizostavne su bile princeze, kraljevine iz priče *Snjegulica*, vile Zvončice iz *Petra Pana*, vještica iz *Ivice i Marice*. Nakon svake pojedinačno ispričane priče nastala je jedna nova sasvim neobična priča.

Mojim učenicima posebno se sviđjela aktivnost čitanje uz čajanku. U ruke bi svaki učenik uzeo neku zanimljivu knjigu, slikovnicu ili dječji časopis. Tada bi se udobno smjestili u mirni kutak naše učionice i počeli čitati. Čitali bismo petnaestak minuta svatko sam u tišini. Nakon toga pričali bismo o pročitano, a zatim se zasladili pripremljenim čajem i slasnim zalogajem keksića. Vladalo je ugodno raspoloženje koje je ostavilo toplinu oko srca i pitanje kada će biti sljedeća čajanka. Može li već sutra?

U našoj razrednoj učionici postoji kutak koji smo uredili za čitanje. Tu se može pronaći za svakoga ponešto: slikovnice, dječji časopisi, edukativne priče o zdravlju i još štošta. U nizu aktivnosti napravili smo i označivače za čitanje koje smo s prednje strane oslikali, a na zadnjoj napisali neku mudru misao o čitanju.

Čitanje je važan dio u obrazovanju učenika. Imajući na umu da su današnja djeca drukčijih sklonosti, ponudimo im drukčiji pristup obrade djela, konkretno vrijeme i prostor za čitanje kao i zanimljive materijale.

„Uz čitanje riječi rastu“ projekt je na eTwinningu u kojem sudjelujem sa svojim učenicima ove školske godine 2020./2021. i koji me potaknuo da navedena književna djela za cjelovito čitanje obrađujem na drukčiji način.

Literatura

Čudina-Obradović, M. (2003). Igrom do čitanja: igre i aktivnosti za razvijanje vještina čitanja. Zagreb: Školska knjiga.

Gabelica, M. (2012). Poticanje čitanja uz nove medije, Dijete, škola, obitelj : časopis za odgoj i obrazovanje djece rane školske dobi namijenjen stručnjacima i roditeljima (1331-9299) 30 (2012); 2-8.

Grosman, M. (2010). U obranu čitanja: čitatelj i književnost u 21. stoljeću. Zagreb: Algoritam.

Lučić – Mumlek, K. (2002). Lektira u razrednoj nastavi: metodički priručnik. Zagreb: Školska knjiga.